

میرزا محمد تقی شیرازی رهبر شیعیان عراقی علیه استعمار

۹ تیر ۱۳۹۴ ساعت ۱۹:۱۲

آیت‌الله میرزا محمد تقی شیرازی رهبری مردم عراق در مبارزه علیه استعمار انگلستان را بر عهده گرفت. هر چند این قیام به شدت توسط انگلستان سرکوب شد. اما زمینه‌ساز استقلال عراق شد.

با شروع جنگ جهانی اول، انگلیس به بهانه جلوگیری از نفوذ آلمان در خاورمیانه، با نیروی نظامی خود از دهانه اروند رود به عراق که تحت حکومت امپراتوری عثمانی بود، حمله کرد و تا پس از جنگ نیز در آن مناطق حضور داشت.

با پایان جنگ جهانی اول و فروپاشی امپراتوری عثمانی، دولت‌های استعمارگر فرانسه و بریتانیا، سرزمین‌های این امپراتوری در خاورمیانه را بین خود تقسیم کردند. بر این اساس، بریتانیا نیز اداره امور کشور عراق را به دست گرفت و با تأیید جامعه ملل، قیمومیت این کشور را بر عهده گرفت.

این مسئله بر مخالفت مردم علیه حضور انگلستان افزود. در همین راستا، قیام مردم عراق در سال ۱۹۲۰م به رهبری روحانیان و عالمان بزرگ اسلامی آغاز شد و هدف آن بیرون راندن اشغالگران انگلیسی و ایجاد حکومتی مستقل، با رعایت موازین اسلامی بود.

در این میان، فتوای تاریخی و نیز پیام عالم و مرجع بزرگ زمان، میرزا محمد تقی شیرازی، حاوی نکاتی اساسی بود: مطالبه حقوق مشروع، برقراری حکومت اسلامی، استقلال عراق، نیاز به اتحاد تمامی مسلمانان در این حرکت، پرهیز از اخلاف در امنیت و مخالفت با یکدیگر مسائلی بود که مورد تأکید رهبری انقلاب قرار گرفت.

با اوجگیری انقلاب و گسترش تظاهرات و مخالفت‌های مردمی با حضور انگلستان، نماینده این کشور کوشید انقلابیون را به عنوان اشراری که حقوق فقرا و ضعفا را پایمال می‌کنند، قلمداد نماید و وظیفه خود را سرکوبی آنها بداند.

اما میرزای شیرازی، جنبش مردم عراق را در راستای مطالبه حقوق حیاتی و مشروع ملت مسلمان تلقی کرد و حضور نیروهای نظامی انگلستان را مغایر با عقل و اصول عدل و منطقت دانست. به هر حال رهبران دینی و مردم مسلمان عراق، در این قیام بزرگ، دلوری‌های بسیاری از خود نشان دادند، اما سرانجام نیروهای انگلیسی با سرکوب شدید و کشتار شمار زیادی از مردم مسلمان عراق، قیام اسلامخواهی آنان را فرونشاندند. این انقلاب اگرچه به علل مختلف از جمله محدودیت مالی انقلاب، کمبود سلاح و

مهمات، رسیدن نیروهای کمکی انگلستان، پایین بود آگاهی سیاسی مردم و سرانجام فوت میرزای شیرازی در اواسط انقلاب به شکست انجامید اما به دست آمدن استقلال عراق، شکسته شدن قدرت انگلستان، مشخص شدن اثرات حمایت از علمای دین و تأثیرپذیری مردم ایران در مخالفت با قرارداد انگلیسی و ثوقالدوله از نتایج مثبت انقلاب ۱۹۲۰ عراق بود.

*میرزا محمد تقی شیرازی، پرچمدار استقلال عراق

محمدتقی شیرازی، میرزای دوم در سال ۱۲۵۶ قمری در شیراز به دنیا آمد و دوران کودکی را در زادگاهش گذراند و آنگاه پدرش او را برای فراگیری علوم دینی به کربلا برد و دروس ابتدایی و مقدمات را نزد افاضل آنجا خواند و در محضر درس فاضل اردکانی حاضر شد و دروس سطح خود را نزد او و سید علی‌نقی طباطبایی به پایان برد.

در سال ۱۲۹۱ با دوست و هم‌مباحثه خود سیدمحمد فشارکی اصفهانی، به همراه میرزا حسن شیرازی معروف به میرزای بزرگ به سامرا رفت و در مجلس درس میرزا شرکت کرد و از ارکان بحث او گردید و از دانش او استفاده کرد و به همراه سیداسماعیل صدر و سیدمحمد اصفهانی یکی از علمای بزرگ ثلاث، در زمان میرزای بزرگ به شمار می‌رفت.

پس از آنکه میرزای بزرگ در سال ۱۳۱۲ درگذشت نظر گروهی از مردم به رهبری دینی و سیاسی او متوجه گردید. او در سامرا به اقامه وظایف شرعی و تدریس و تربیت طلاب پرداخت و اهل علم در محضر درسش حاضر شدند. وی تا ۱۳۳۶ در سامرا اقامت داشت و سپس به کاظمین رفت و مدتی بعد به کربلا رفت و تا پایان عمر در آنجا ماند و به تألیف، تدریس و تربیت شاگردان خود پرداخت.

نجف در جنگ جهانی اول تحت اشغال نیروهای بیگانه درآمد بود، در راه دفاع از هستی و موجودیت خود محل مشورت و رایزنی زعمای اندیشمند و پیشگامان مسلح عشایر و نیز محل تشکیل انجمن‌های سیاسی و اجتماعی گردیده بود، در همین مسیر بود که رهبری انقلاب به پرچمداری و پیشوایی مرجع مذهبی، مرحوم میرزا محمدتقی شیرازی مسیر شایسته خود را پیمود.

میرزای دوم با کمال صلابت و ایمان و در اوج شجاعت دینی و آگاهی و هوشیاری اسلامی در برابر نیروهای استعمار بریتانیا، موضع خود را انتخاب کرد. در آن هنگام، میرزای دوم با تلاش پرثمر به مقابله و دفاع پرداخت و هنگامی که به مراحل باریک رسید، امر به دفاع از حریم اسلام داد و با صادر کردن فتوای انقلابی و پرهمیت خود عراق را تکان داد.

*آیت الله میرزا محمد تقی شیرازی فتوای مشهور خود را به نام "فتوای دفاعیه" صادر کرد

آیت الله میرزا محمد تقی شیرازی فتوای مشهور خود را به نام "فتوای دفاعیه" که مجوزی رسمی برای نهضت مسلحانه مردم عراق بود، بدین صورت صادر کرد: "مطالبه حقوق بر عراقیان واجب است و بر آنان واجب است در ضمن درخواست‌های خویش رعایت

آرامش و امنیت را بنمایند و در صورتی که انگلستان از پذیرش درخواست‌هایشان خودداری ورزد، جایز است به قوه دفاعی متوسل شوند."

آیت الله شیرازی به رغم کهولت و ناتوانی جسمی، به انقلاب و امور مربوط به آن بسیار اهمیت می داد. وی برای پیشبرد اهداف مقدس انقلاب عراق و تامین نیازمندی‌های جبهه، هر چه از دستش بر می آمد انجام می داد.

*مراجع بزرگ در مبارزه علیه استعمار انگلستان شرکت داشتند

از جمله علمای مشهور و مجتهدین بزرگی که در آن جنگ و جهاد ضد استعماری به همراه میرزای دوم شرکت جستند: مرحوم سید محمد طباطبایی، فرزند ارشد آیه الله العظمی سید کاظم یزدی، آیه الله آقای سید مصطفی کاشانی و فرزند برومندش آیه الله سیدابو القاسم کاشانی، آیه الله سید محمد تقی خوانساری، آیه الله شیخ محمد باقر زنجانی و دیگران بودند که هر یک در رهبری نهضت اسلامی پایه‌گذاری شده توسط میرزای دوم نقش حساس و تاریخی‌سازی به عهده داشتند.

آنان هفت‌هفت‌ها و ماهها در مناطق کوهستانی عراق که سنگر مجاهدین اسلامی بود، در اطراف بصره، عماره، ناصریه و کوت به دفاع در مقابل نیروهای انگلیسی و مبارزه با نیروهای مهاجم پرداختند و از کشور اسلامی عراق حمایت و پاسداری کردند. حمایت آنان در حقیقت تنها حمایت از یک کشور اسلامی نبود، بلکه حمایت از سنگر اسلام بود.

منبع: فارس

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۰۸۵۴/استعمار-علیه-عراق-شیعیان-رهبر-شیرازی-میرزا محمد تقی>